

Latweeschu Awises.

Nr. 24.

Zettortdeenâ 14. Subri

1856.

No Selgawas.

(Beigums.)

25tâ Maijâ, peektdeenas ristâ, kad jaw taiſjajâs aïsbraukt us Ribgu, 12 gohda wibri, Latweeschu nowaddu wezzak no Kursemmes Krohna un muischneeku muischahm ismetleti, pilli gaidija sawu mihfo semmes-tehwu. Muischneeku-beedribas wezzakajâs, Pastendes kungs, un Domehnuteejas Presidente, Barons no Offenberga; tohs peemeldeja Keisera m zaur General-Gubernateru un Winni bij til schehligi un isnahze preekschajâ masâ pils-sablê. Schehligais kungs un Keisers praffjuschî, woi runnajohst kahds Kreewiski? Atbildeja: Ne prohtohst. Tad, woi kahds Wahziski prohtohst? Prohtant gan atbildeja Dohbeles aprinka-teejas peeschdetajâs, Naudittes saimneeks. Tad Winni lohti laipnigi tâ teikuschi: „Mehs preezajamees juhâ redseht tadehl ka Mehâs labbu par jums dsirdejuschi. Mehâs preezajamees juhâ atkal redseht, kad Mehâs wehl labbu par jums dabbusim dsirdeht.“ Nu Wulpis Wahziski teizis: Wissuscheligais kungs un Keisers un mihlais semmes-tehwâ! Mehâs nahkuschi pasemmigi pateikttes par wisju Tawu leelu schehlastibu fo Tu mums parahdijis. Lai Deews Lewi swehti Sawâ gruhâ ammatâ un Lew dohd ilgi dsihwoht Laweem behrneem par palekamu labbumu. — Schohs wahdus ir tee zitti Latwiski teikuschi pakkal. Tad Winni peegahjuschi pee weena no scheem wihreem, apluhkujuschî to sudraba teefas-wihru un preekschneeku sihmi, kas scheem wihreem pee kruhtim un schehligi teikuschi: „Schihs sihmes Muhju nelaika Tehwa-brahlis jums dahwinajuschî.“ (Prohti Keisers Aleksanders tas pirmâis 1817tâ gaddâ). Tad tohs wihrus laip-

nigi allaiduschî un schee eekustinati firdis, aïsgahje preezigi un Deewu teikdami par tahdu ne redsetu gohdu un laimi, fo saweem behrnu behrneem ar firdspreeku isstahstihâ; schee wehl leppodamees fazzihs: Muhju tehwi pascha Keisera preekschâ bijuschî un winna laipnigu balsi dsirdejuschi. Tahdu gohdu Kursemmes semneeki tiktai 1817tâ gaddâ dabbujuschî bandiht, kad Keisers Aleksanders tas pirmâis Selgawâ buhdami, ar ihsta tehwa firdi us muischneeku luhgschanahm Kursemmes semneekem to brihwestibu un ihpaschu semneeku likkumu - grahmata nowehlejuschî. Lai Deews kungs usturr muhsu semmes-tehwam tahdu schehligu firdi, kas ir sawus semmakus behrnus mihligi peeminn un schehligi apfohyj.

Weerendel us dewineem nu braufuschî us Ribgu. No pils durwin libdi leelupes tiltam lauschu pulks un atkal wissi kaupmanni, birgeri un amatneeki ar saweem karrogem, un wissi augsti kungi un Baroni lepnos mundeerinos, tad stabrigi isgchrbtas zeenmahtes un preilenes; stahweja 2 garrâs rindes. Nu brauze, — bet birgeri Keisera sirgus pee rohkahm wedde johlam. Nu til Urra! Urra! un zeeniggâs kaisija pukkes pa zekku un arri mette dahrgu pukku saujinas un dascha pukkte eeskrehja paschos rattos, un to naw apsmahdejuschi; lohti mihligi wissus sweizinjaja un sweizinjaja pateikdamees par firnjigu lauschu mihlestibu. Ir leelais tilts lohti jauki bij ispuschkohts ar stabbeem un wihjahm no sakkumeem un pukkehm. Pahre tiltu pahrebraufuschî, tad palaiduschî sirgus walslam un nu zil til lepnee sirgi spehjuschi skreet, aïskrehjuschi pa 2 stundahm us Ribgu, no tuhstosochu tuhstosochahm preezigahm balsim te pawadditi — un tur preezigi apsweizinati.

Te nu manni mihli Awischu lassitaji, no sawas firdspilmibas zil spehdami ar sawu neeka spalwu

jums israhelijuschi taks leelas gohda un preeka deenas, fo meh's Zalgawneeki redsejuschi. Remmeet par labbu. Dewam tadeht — ka sinnam, ir juhsu firdis ilgojahs dsirdeht par sawu augsti zee-nitu un mihto semmes-tehwu un par muhsu preeku, lai ir juhs lihds ar mums warretu preezatees par to, ka Winni naw smahdejuschi nahkt redseht muhsu masu semmitti un Sawus behrnus, un dewuschi redseht Sawu augstu Keisera waigu. Lai par to Deews Kungs Winnus ilgi mums ueturr un baggati swehti eefsch Kristus Jesus.

Woi tad jums ne patiftu, kad jums arri isstahstittu, ka pa leelo Rihgu tannis trihs gohda deenas bijis? Turpu ne warrejam paschi nobraukt; tadeht luhdsam: woi tad kahds ne gaddifees, kas mihskeem Latweescheem ir to muhsu Awises isstahstittu ar jo weiklu spalwinu?

S—j.

Woi daktara waijag, woi ne?

Behz Krohna-nowaddu liffumeem no ta laika, kad to rentes-buhshanu eegrohja, Krohnis daktareem sawos nowaddos nekahdas lohnes wairs ne dohd, bet spreesch, lai laudis, ja grihb daktara, paschi winnam makfa. Dsihwoju pats tahda nowadda. Muhsu nowads irr leels, kahdu naw dauds par wissu Kurfemmi, pee tam labbi atstattu no pilfateem, un wehl tahda leijas-weeta, ka ruddenos un pawaffaros, kad slimmibas wiffwairak kahjenas, pluhdu deht nemas lihds pilfatam ne warr kluht. Nu drihs buhs gads, ka fainneekus fa-aignaja pee teefas, lai pateizohht, woi usnem-schoht par sawu naudu dakteri, woi ne. Attik-pohs kluht, kad winneem to noprassija. Wiffas taks wallodas sinnam wairs ne pateifschu, fo torei dsirdeju; bet zittu, kas mannim ir pehzal wehl wairak eefshmejusfees, scheitan minneschu. Uns fazzija, kur tahdu leelu naudu warroht is-nent? 30 kap. no galwas! tas buhschoht katru gaddu us katrahm mahjahm pee trihs rubkeem! tad lai labbak wiffi mirstoht nobst! Behrtulis fauze, tad winsch eefchoht, weffels buhdams, par zitteem naudu makfaht? Kad pascham mahjas slimmiba

eestahschoht, gan winsch tad sinnaschoht daktaru mekleht; tad winnam ir par desmit rubkeem ne buhschoht schehl! Kaups passuffam tschuksteja, woi tad daktars gan jau muhscham effoht zilweku is-glahbis? Kurru Deews aiszerreis, tam ja-eet prob-jam, ir kad desmit daktaru tur buhtu! Sahmelis atkal schritte it gudri rumajis, sazzidams: preefsch kaites gan sinnam derroht sahles, bet preefsch nahwes ne! eefsch kaites atkal neweens ne mirstoht; kam tad waijagohht daktara? Ta brehze zits par zittu, zil kurram pascham bij ta padohma, jeb ka kurram kahds biffittais ais durwim bij eefwilpis. Palikkahm bes daktara! To mirruschu mums ne truhkst schinni gadda; un atraitnes un bahriini deewsgan katru neddelu pee magasihnes durwim redsami. — Bet lasseet wehl. Ansam nomirre fainneze sawas behdas, no neprattigahm wezzahm mahthem maitata, jaun's zilweks. Dsirdeju wihru scheshlojamees pehz tahdas labbas seewas; dsirdeju winnu pehzal scheshlojamees, ka winnam us beh-rehm un jaunahm kahjahm drohschi kahdi pee-z, sefchdesmit rubli isgahjuschi. Behrtulis atnahze schihm deenahm pee mannim luhgtees, woi ne war-roht winnam kahdu puhru rudju us ruddena-at-dohschu eetappinaht. Effoht aptruhzis ar maifi; no magasihnes atkal wehl ne dohdoht; nopirkt atkal tahda dahrga gadda ne warroht. Labpraht paglahbu wihru, bet ne warreju zeeft, winnam ne minnejis; Bet mihskais zeemin, ka buhtu, kad es tewim fazzitu — tad es, pats pa-ehdis buhdams, eefschu zittam maies doht? Kad buhschu isfalzis, gan tad sinnaschu maies mekleht! Wihrs palikke gan druszin kaunigs. Kaupam atkal isgahjuschu ruddeni tikko puifchelis ne noslika, no laipahm strauja uppese eekrittis. Prassiju wihram, ka tur notizzis. Kaups flaweja lohti sawu kalpu: tas par laimi attizzees kluhtuma, un drohschi lehzis pakkal un ar mohlahm winnu iswilzis. Schim tad teizu: Bet fakk Kaup, ka tew buhtu patizzis, kad taws kalps ne buhtu lehzis pakkal, sawa prah-ta dohmadams: Ja Deews winnu aiszerreis, winsch nosliks; ja atkal ne — gan winsch israhp-fees ir bes mannis? Wihrs neto ne fazzija. — Sahmelis atkal nahze luhgtees, woi ne warroht

winnu ar feenu paglahbt. **Es.** Bet tewim jau gan plawu deewegan; kà tad tu warreji ar feenu aptruhkt? **Sahmelis.** Gan aplam ne esmu aptruhjis. Bet pehrngaddu par wissu scena-laiku un wissu zauru ruddeni ir behrni ir saime, wissi flimmi gullejam; tad zitta plawa palikke pawissam ne plauta, zittà atkal ar to slawju ruddeni seens sapuà. **Es.** Bet mirt jau ne mirraht neweens? **Sahmelis.** Ne, paldeews Deewam! Bet jau wiss gahja nihku! **Es.** Tad jau juhs buhseet tikkai eeksch kaites firuschi? **Sahmelis.** Tad ja! Tik-kai tahda kaitte! **Es.** Nu, woi ne buhtu labbi bijis, kad daktars buhtu jahles dewid? Nu isgullejat trihs, tschetrus mehneschus. Ar Deewa un daktara paliga, warr buht, us trihs, tschetrachm nedelachm buhtut isfiruschi. Ne, kà tu neprachtigi essi runnajas toreij, kad jums prassija, woi daktara gribboschi! **Wihrs** atkal ne sinnaja ko teikt. — Taggad ne fenn atkal fatikkohs zellà labbi passihstamam zilwekam, un prassiju, fur winsch tik mundri skreijohkt? **Zuklums.** Tad woi te naw behdas z. t. **Wakkar** wakkarà schis mans puischelis us leddu krisdams, sewim islezzinajis kahju. Ne drihktu winnu kaut kahdam wilzejam doht rohkàs; gandrifs mannim tahdu behrnu samaita. Tad jau labbal turru skreet tahs trihs juhdses lihdi pilfatam pee daktara. Kàs nu mums ne kaitetu, kad te pat muischà mums buhtu daktars. Ne, es faktu. **Es.** Bet, mihtlais Zuklum, zil zilweku jau us scho ihfu brihdi esmu dsirdejis tà schehlojamees! Un woi tad weens juhs tà runnajat, ka waijagohkt daktara; ka tahds leels nowads bes daktara ne warroht buht! Fur tad juhs bijat to deenu, kad juhs pee teefas sa-ainajaja? Kaut jelle juhs tas weens sawu mutti ahdarrijusch! **Zuklums.** Zeenigs tehws, juhs jau paschi deewegan sinneet! Runna tu weenam un ohtram ihpaschi, winsch falka, ja, tà waijag buht; sa-ainini wissus lohpa, tad walloda zittada. Pulkà naw wehrtè runnaht. Woi eesi ar wehju puhstees! **Waijadseja** tikkai augstahm teefahm pateikt: tik un tik jums jamakfa daktaram! tad wissi buhtu bijusch ar meeru, un wisseem labbi! Bet steigschohs braukt. **Ihfas** deenas! — Tà schis wihrs mahzeja run-

naht. Woi nu winnam wisszaur taisniba, ne sinnu. Bet to sinnu: tas pats Deews, kas nahwes-jahles irraid darrijis, tas gan teefscham arri irraid wesse-libas-jahles raddijis; un lai mehè arri, kahdam zilwekam eefehrgohkt, ne sinnam, woi Deews winnam liks iszeltees, woi liks nomirt, tad tomehr to mehè sinnam, ka Deews mums leek flimneekeem paligu mekleht un gahdaht. Kad tas skungs Jesus falka: Teem wesseleem ahrstes ne waijaga, bet teem flimneem, tad no scheem wahrdeem waijadsetu katram nomanniht, ka bes ahrstes ne warram buht. Katram, kas falka: Woi es, wessels buhdams, eeschu par zitteem naudas maksahkt daktareem? peeminn tohs wahrduè: Tew ne buhs Deewu taru skungu kahrdinaht! — un ihsti tapeh, ka tu wessels essi, buhs tewim daktaram labpraht maksahkt, Deewam par pateizibas-uppuri, un tawam flimnam tuwakam par labbu.

G. B.

Daschadi notikkumi.

Tai 27. Januar no rihta itt agri nogahje ar ugguni Strutteles wehja-sudmallas. Skahde tohp lihdi 3000 rublu rehkinata. No kam ugguns zeh-lusees, to ne maj ne sinn.

Gan drihs pahri mehneschu peh, tam nodegge Nemtes Bundschu-krohgs. Landis bij patlabban ajaidu ehduchi, te puika eeskrej un saw, ka uggunis jumtà effohkt. Noglahbt wairs ne warreja. Dauds drahnas un arri labbiba, kas us behnina bijust, irr sadeggusi. No kam nelaimè zeh-lusees, tas naw ihsti sinnam.

Birmu Leeldeenu Dschubkstes Dhdinu mahjäs pehrkons eespehris. Istaba un flehtes nodegguschas.

Dhtru Leeldeenu kahdam Grentschineeku fainneekam ar skrohderi par zellu eijohkt ne willohkt bahrgs laiks usgahjis. Sibbins ne tahstu no scheem spehris un tuhliht abbi pee semmes nokrittusch. Skrohderim affinis par mutti tezejuschas un pahri deenas naw ne runnaht warrejis. Taggad irr atkal abbi atspirusch.

To seideen preeksch Jurgeem, tai 21. April irr pee Dohbeles Audsu muischas (Neufriedrichslust)

divi firgi us lauka rullejoht no sibbina noſperti.
Arri wihrs flims gulloht.

Zettortdeen tai 5. April Santes muischu kalps
no balka noſiſts tappis. Balki no ratteem semme
gahſchoht irr ſtutte paſchſobbiuſees un ſchis wihr-
ram us galwu uskrittis.

Peetzimts geldigi leezineeki.

Rahdu reis Turku = semme atnahzis nabbags
wihrs pee kahda jauna teefas funga juhdsieht, ka
tam ta baggats faiminſch ne gribboht winna nam-
mu atdoht, ko tas parradu dehl us kahdeem nolik-
teem gaddeem effoht nehmis un nu tee gaddi pa-
gallam effoht, ka winna kuntrakte to israhdoht.
Tohs rakſtus teefas fungam gan rahdoht, bet zittu
nekahdu leezineeku tam ne effoht bijuſchi. Tas
baggats effoht ſleppeni tam teefas fungam 500
dukkatus eedemis, lai us ſchi puſſi ta teefa eet un
turklaht wehl dauds wiltigus derretus leezineekus,
kas ar wahrdeem to, ko baggatais teize, apſtirina-
joht. Nabbags wihrs jau bihſtaks, ka ſawu nam-
mu wairs ne dabbuschoht. Bet tas teefas funga,
no abbeem labbi isklauffees un ta nabbaga wihra
rakſtus iskattijees, nopratte kurram taiſniba un
kurram netaiſniba; iswilzis to maffu ar teem 500
dukkateem ſweedis tohs tam netaiſnam baggatam
wihrum preeſch kahjam ſazzidams: „Kad tawam
prettineekam rewena leezineeka naw, tad es ar
ſcheem 500 geldigeem leezineekem to apleezinu, ka
winnam irr taiſniba un tew buhs to nammu tam
tuhliht atdoht, jo tas nu winnam peederr.“ Un
ta tas nabbaga wihrs ſawu nammu dabbuſjis. Tas
bija no teefas funga pareiſi darrihts! jo „Dahwa-
nas ſamaita to ſirdi,“ (Mahz. Sal. 7, 8.) „ap-
ſulbo tohs redſigus un pahrgrohja to taiſnu leetas.“
(2 Mohj. 23, 8.)

M. B.

M i h l l a.

Es dahrsä tohpu eestahdihä,
Ar dauds dauds ahdam apſaiſtihts;
Bet ja tu ſchis man noplehſtu,
Tad affaras tew isſpeestu.

Sluddinaſchanas.

Wiſſeem kam buhtu kahda taiſna praſſiſchana pee tabs
atlilkuſchas mantas ta zittahrtiga eeffch Sezawas uppes
noſlihuſcha Lambertmuischas usrauga Zehkaba Jol-
manna, no Lambertmuischas pagasta teefas tohy us-
aizinati, libds 16ta Zuhnijam f. g. te peemeldetees.

Lambertmuishä, tai 19. Maijā 1856.

1

No Salkas = muischas pagasta teefas, tohy wiſſi tee,
kam kahdas taiſnas parradu = jeb zittas praſſiſchanas pee
ta nomirruſcha Salkas = muischas Pubzenu fainneeka
Sahmekä Drehſka buhtu, zaur ſcho usaizinati, ar
ſawam taiſnahm peerahdiſchanahm libds 28. Zuhli f. g.
pee ſchis teefas peedohtees, jo pehz ſcho isſlehgſchanas
terminu neweenu wairs ne klaufis; arridsan tee, kas
winnam parradä buhtu un tanni peeminnetä terminä
ſcheit ne peedohtees, pehz lillumeem taps ſtrahpeti, kad
tohs peedſihs.

3

Salkas = muischas pagasta teefä, 28. Maijā 1856.

(S. W.) Geddert Dowitſch, Preeſchſchdetais.
(Nr. 163.) Ed. Meyer, Pag. = teef. = ſkrihw.

No Salkas = muischas pagasta teefas tohy wiſſi tee, kam
kahdas taiſnas parradu = jeb zittas praſſiſchanas pee ta
nomirruſcha Salkas = muischas Puſtu fainneeka Ged-
derta Berlauka buhtu, zaur ſcho usaizinati, ar ſa-
wam ſkaidrahm parahdiſchanahm libds 28. Zuhli f. g.
pee ſchis teefas peedohtees, jo pehz ſcho isſlehgſchanas
terminu, neweenu wairs ne klaufis; arridsan tee, kas
winnam parradä buhtu un tanni peeminnetä terminä
ſcheit ne peedohtees pehz lillumeem taps ſtrahpeti, kad
tohs peedſihs.

3

Salkas = muischas pagasta teefä, 28. Maijā 1856.

(S. W.) Geddert Dowitſch, Preeſchſchdetais.
(Nr. 164.) Ed. Meyer, Pag. = teef. = ſkrihw.

Libds 8. Zuhni d. Mihgä atnahluſchi: 895 fuggi un 734 ſtruhgas.

B r i h w d r i l l e h t.

No juhrmallas = gubernementis augſtas waldſchanas puſſes: Oberlehrer G. Blaeſe, Jenſor. Jelgawä, tai 12. Zuhni 1856.
No. 146.

Latweeschu Awischu

Nr. 24.

peelikkums.

1856.

Re-atreebjeetees paschi, mihli.

„Man peedert ta atreebschana, salka tas Kungs“
5 Mosh. 32. Stäpehz tad til dauds few paschus
eezell Deewa weeta, un gribb strahdaht Deewa
darbus? Täpehz ka atreebschana irr salda. Bet
ne tizzi wifs. No eesahkuma salda, pehz tam
ruhfta. Deews peeelij ruhftu bikkeri teem kas
winna ammatä jauzahs: Jeb, woi warrbuht no
tahs tewim buhs gohds? Ne dohma wifs. Deews
gan irr gohdajams un teizams arri tad kad atreeb-
schanu parahda, jo tas sehseh sawä gohdibas un
taisnibas krehslä; bet zilweks, grehtu dsimumis,
irr nejauks usskattams kad tas sawam eenaidnee-
kam laumu darra.

Turpretti jauka usskattama irr lehuprachtiba,
peedohschana un tahda mihlestiba kas eenaidneekam
labbu wehle.

Tassus (Taffo) deewabihjigs dseesmu-taisitais,
kas preeksch kahdeem trihs simt gaddeem Rohmas
pilschta dsihwoja, sawu augstu skaishtu dseesmu
dehl wiffä pasaulä til lohti bij flawehts un goh-
dahts, ka tas Rohmä no teem augstakeem waldis-
neekem tikke krohnehts ar lohjbehrn krohni. No
ta winnam zehlehs dauds eenaidneeki un skaudneeki
kas winnam tahdu gohdu ne wehleja. Jowairaf
atraddahs weens, kas zil sinnadams to aprunnaja,
kattinaja un wajajaja. Kahdu reisi tam tikke parah-
dihts ka nu warreschoht atreebtees pee scha nikna
zilweka. Bet Taffo atbildeja: Es schim noschelo-
jamam ne gribbu panemt neds winna gohdu, neds
mantu, neds dsihwibu; ja tam ko warretu panemt,
tad tam isnemtu wiina laumu firdi.

Kä tewim patihl tahds wahrds? F. S—g.

Zilweku dohmas.

Gewehrodamees kahdu no muhsu brachtem dsil-
käs dohmas, jautatu: draugs, kas tew prahtä, us
ko stahw tawas dohmas? tad tew stary desmiteem

warrbuht dewini atbildehs: itt ne ko ne dohmaju.
Un tomehr teescham teesa, ka pats nejebga muh-
scham ne warr buht bes kahdahn dohmahm. Ta
waina irr schi, ka naw apraddis tahdas dohmas
firdsprahstä turreht, ko tam ne buhtu kauns gaismä
nest. Jo kahdas tahs dohmas, tahda ta firds,
ko dauds pataisa par flepkawu bedri. It ka no
jebkahda tulscha trauka warr manniht, kas tur
buhhs bijis eelschä, täpat arri dohmas un juscha-
nas atstahj firdi sawu tezzeni un smakku. Kä nu
netihrä un smirdoschä trauka ne eeelij dahrgu
wihnu, täpat Deewa schelastiba ne noliddinasees
tahda firdi, kas ar launahm un neschkihstahm doh-
mahm gahnahs. Dohmas irr dwehseles spahrni,
ar ko schi woi nu liddinajahs us debbest, woi us
elli. Ta warr ka Noäsa ballodis us elses kohku
noschstees un sarrinu nolaut, jeb ka wahrna us
maitu uskrist un tur iswahrtitees. Zil zeenijamas
tawas dohmas, to drihs warr sawrast pehz ta see-
gela kas tahm irr usspeests. Ja ne no Deewa
pusses, ja ne eelsch Jesus mihlestibas, ja ne eelsch
sw. Garra spehka eegruntetas, tad tahs lihdsigas
leekai-naudai, kas neto ne geld. Tad fargajetees
labbi, ka sebrga ne eesittahs firdi, ka niknas doh-
mas sawas firdis nei mahjojat nei kohpat. Bet
jaschelojahs gan un ar wezzu Tjabu nod, 17 ja-
falka: dohmu usmahschanai un kattinaschanahm
prettim turretees wahrleeku grubti. Tahs irr ka
ohdes; jo wairaf ar tahm kaujahs, jo wairaf
rinku rinkos lehka un trakko. Bet lai reebigam zilwe-
kam tomehr, kad bahschahs wirsä, sinnam jellu
greesht un kad ausis mussina ne klausam un kad goh-
du gribb laupihht lai sinnam ar bahргеem wahrdeem
laustees prettim un ja wajajaga pee teescham afsuh-
dseht. Täpat arri darra tizziga un deewabihjiga
dwehsele, kurrari jazeesch reisu reisehm wella wiltiga
usmahschana, tam lai ar wiffu drohschibu prettim
runnajam un prettim turramees ar makti. Un tas
noteek, kad sawam fungam dedstigi fuhdsam sawu

wahjibu un palaudamees us Wiina warrenu mihs-
lestibu, usjihniigi pastrahdajam sawus noliktus
darbus, ka wallas naw us Sabtanu klauwitees, jo
Luhgt un strahdaht irr un paleek wifsderriga-
kas jahles teem, kas tohp kahrinati.

An—m.

Wihna-kohks.

Ar wihna kohku muhsu kungs un Pestitais sewi
libdsinaja (Zahna Gr. 15, 1. 2.), un ka sawu
gohdibu parahditu, Kanas pilkata uhdeni pah-
wehtija par wihnu, — par to jo siyrinadamu un
jo zeentjamu dsehreenu to ween kaut kahds semmes
auglis isdohd. Tad nu gan derrehs wahrdinsch
kas wairaf par to salka. Sinneet ka wihna-sullu
ispspeesch no wihna-obgahm un ka schahs ohgas aug
labbi leelos pudduros jeb keltaros pee wihna-
kohka. Bet wihna-kohks ne aug stahwus ka behrje
woi ka ohjols, arri ne paleek resns, — un no scha
kohka ne warr ne fuggus bubweht ne ehkas; — ja
dauds, tad ka praweets Gzehtels salka: tee sarri
par szeptereem to walditaju derr (Gz. 19, 10.), jo
ka tas pats praweets wehl salka (10, 1—4): kas
irr ta wihna-kohka malka wairaf ka kahda zitta
malka, ta wihna stihga wairaf ka zitta malka me-
schä? Arri no ta tohp malkas gabhals nemts un
kahds darbs darrihts? Arri no ta tohp wadsihts
nemts, pee ka warr kahdu rikfu pafahrt? Raugi!
ta tohp uggunim nodohhta par berribu, tad ugguns
aprih abbejus winna gallus un fadedsina winna
widdu, warretu tas leeti derrecht pee kahda darba?
Wihna-kohks arri ne warr labbi augt, kad ne pee-
ferrahs woi pee meeteem, lakteem, muhreem, —
woi pee zitteem kohkeem, tapatt gan drih ka muhsu
appini, wihthas un kahpele us augschu, un lappas
tam gandrih arri tahdas ka appineem. Zehns,
appatscha kahdas zellas resns, kad wezzaks, — koh-
kas woi pat ziskas-resnuma, islaisch pulku
jarru un stohbru, kas ka stihgas isfkrej libds 30
un arri 40 yehdu garras; lappas plaukstes leelumä
un schahm prettim woi keltari woi diwsjarru wibti-
tes kas pinnahs aplahrt meeteem woi kohku-jarreem
un teem zeeti peeferrahs. Seedi masi, pajalkbal-
gani, un minnu weeta tad nahk ohgas, gan masa
pirksta nagla leelumä, zitteem salkas, zitteem selta-

nas, zitteem farkanas woi sillas, — jo skaita
pulku wihna kohku sortes, un daschäs weetas ohgas
paleek ir leelakas ne ka patlabban minneju. Schahm
ohgahm sullu ispspeesch daschada wihje. Zitti kel-
karus eeelk leelas baltos un tur ar bassahm kah-
jahm saminn; zitti traufos eeelk un ar skruhwehm
starp platteem galdeem saspaida. Ispsaiditu saldu
sullu sauз par jaunu wihnu (Mosi). Schim nu
jasataisahs wehl zaur ruhgschanu — libds kamehr
par ihstenu wihnu paleek — ta ka pee mums missa
par allu sataisahs, — warretu tadeht jaunu wihnu
par wihna-missu saukt.

Zauka gan ta isfkattischana, kad preeksch azzim
stahw wihna-kohks eeksch sawahm smukkahm lap-
pahm, ar smarschigeem seedeem woi ar gattaweem
ohgu-keltareem! Kad mihlu meera laiku nosihme
eeksch wezzeem swebteem raksteem, tad salka arri:
Zuhda un Israels dsihwoja ar meeru ikfatsr ap-
paksch sawa wihna-kohka. Zuhdu semme wihna-
kohks arri ihsti brangi isauge, un wehl taggad tur
aug, jebfchu to semmi wairs nesauз par Zuhdu
semmi. Tahds wihna-kohks warr stahweht us ziltu
ziltim, libds desmits gaddusintencem, un jo lab-
bak, jo tuwak winsch stahw skaidras uhdens awo-
scheem. Zauks lappu jallums mihlu ehnu dohd,
ne us mehnescheem til, bet zauru gaddu. Seedeem
mihliga smarscha, arri ne til pa kahdahm deenahm
ka pee mums glahsu namminos, bet zaur pufs-
gaddu zauri, jo tahds kohks, labbi apkohpts, seed
no Merz mehnescha eesahkuma libds Zuhli mehnesi,
un gattawus auglus neis no Zuhni libds Dezember
mehnesi. Reinecks kahds, kas tur bijis, salka:
Keltari pee scheem wihna-kohkeem til leeli, ka well
10 libds 12 mahrzineem un ohgas teem ka muhsu
masi pluhmi. Nograeisch tahdu keltaru, leek to us
galdu kas pufsobtru ohlefschu plats un trihs ohle-
fchu garsch, — apschdabs ap scho keltaru un ik-
fatsr ehd zil ween patihl. Weetahm wihna-kelka-
rus atrohn kas well libds 20 mahrzineem, — fur
nu gan diwi wihreem to ehst, ja grihb to nonest
ta, ka ne samaitahs, — ka nu arri Moshus grab-
mata to lassam (4 Mosh. 13, 24) fur rakstihst:
„Un wehз nahje tee pee to Gskoles uppi un nogreeie
yo tyrenes weenu stihgu ar weenu jarru pilnu ar
wihna-keltareem, to paschu nesse diwi us weenu

nessamu kahrti." Schee leeli keltari irr melni-
silli, un isdohd farkanu wihnu.

Wihna-kohkus stahda jo wairaf pee pakalncem,
ne retti pat pee stahweem flintskalncem, kur semmi
zaur muhreem saturr kohpá. Bet arri leijás wihna-
dahrus táisa, un scheem apkahrt schohgus woi
muhrus. Wihna-kohks, kam kahdas diwi simts
sortes gan drihs, pa wiffahm tahm semmehm at-
rohnams, kur tam naw par dauds auksts nedj par
dauds karsts. Irr semmes kur wihna-stihgas sawá
walká augdamaš, rohkás resnumá pee mešcha-
kohkeem uskapele. Ne tablu no Rapias-jubras
sawá walká augdams wihna-kohks eefsch mešcheem
zellahš pahri pahri wiffceem zitteem kohkeem. Bet
ne kur, sawá walká augdams wihna-kohks, ne
dohd tahdus faldus augfus un tahdu labbu wihnu
ka tas, ko kohpj. Apkohpšhana ne darra ka wai-
raf buhtu auglu, bet isdarra ka wihns dauds lab-
baks. Zeek wezzós laifós no wihna-kalna ar tuh-
stoscheem wihna-kohkeem itgaddu pelnija, to pra-
weets Esaias fakka, kas spreesch us tuhstoscheem
sudraba gabbaleem.

Wihna-keltaru un ohgu lassams jeb nonemscha-
nas laifs sahlahš September mehnesi. Gattawus
auglus kahdus arri sennaf dabbu. Israēla laudim
schis laifs bija itt preeka-laifs. Drihs pehz tam ka
wihns ismihts, sahlahš kohku apgreest. Wihna-
spaidi Austruma-semme, lihds scho baltu deenu irr
akmina trauks, ka fille, 6 lihds 8 pehdu garra un
platta, 4 pehdu dšilla, kam dibbeni zaurums ar
trellincem, zaur ko missa warr noštreet zittá trauká.
Keltarus tur eegahsch, kahdus galdus leel wirsú
un nu 5 lihds 6 wihri scheem kahp wirsú un preeka
dseefmas dseedadami minn. Wehl teem dšert no
jauna wihna (missas.)

Wihna-missu Austruma-semme ne glabba eefsch
wahtehm jeb muzzahm, — us tam malka tur par
dauds dahrga, bet neimm mahlu-traufus woi glabba
to ahdu traukós, maisós jeb sohmás. Tahdi
mahlu trauki warren leeli, tá ka usnem wihna
til ne birkawas swarrá. Sohmas no kasu ahdahm
eefschpuššé ispišketas woi ar bohmelji pahraitrapitas.
Kamehr missa ruhgst, tamehr ne drihkt sohmas
sachsenohrecht, jo tad sprahgtu. Mahlu traukus

pilditus eerakke semme, sohmus jeb ahdu-traufus
pakarrinaja kambarós.

Muamedaneri, — un tapehz arri Turki, — ne
dšerr ruhguschu wihnu, bet tik neruhguschu jeb
missu. Sullaineem tad ammatš pee galda kella-
reem fullu isšpeest zaur flaidru linnu-drahnu, un
sawam lungam to doht bikkeri. Tá arri Baraiis
to dšehre (lassi 1 Mohfus gr. 40 nod. 9—11 pant.).
Zaw Noás wihna-kohkus stahdijis, — bet gan ne
pirmais, jo preeksch teem grehku-pluhdeem jaw, —
ka muhsu Bestitais fakka, — laudis rihe un plih-
teja, — un ko winni tur plihsteja, tas gan ne bija
uhdens — bet wihns, ja ne, warr buht, brand-
wihns bijis, kas tur uhdens pluhdus peemedde, un
ugguns pluhdus jaw nessejis pahri dajchu dwehseli.
Bet ne wiffus keltarus isšpeede par wihnu; cewah-
rija arri par sibirupu jeb par keltaru-meddu. Dauds
keltaru arri schahwe, un tad sawz par rofihnehm.
Sortes kam masaf wehrtibas, saspaid par rau-
scheem. Saksahbejis wihns paleef par ettiki. No
wihna-ohgu atleekceem dedsina wihns-spirgtu. Wihna-
meeli derr ka muhsu allus-meeli. S. R—ll.

Zuhku gans paleef par Paweestu.

Wahzsemme pee Markgrahwa leellunga kahdá
sahdschá dšihwoja nabbags semneekš ar sawu mihsu
seewinu, teem bija weens weenigs dehls Weliks
wahrdá. No masahm deenahm tee to pee wiffceem
labbeem tiffumeem raddinaja, prett illatru, lai tas
buhtu kahds buhdams, pasihstams jeb swesch, augsts
jeb sems, baggats jeb nabbags, mihtigam un pa-
semnigam buht. Schim jehnam bija jutris un
mudris prahts; bet winna wezzaki dšihwoja leela
nabbadsibá un ne warreja sawu dehlu skohlá suh-
tist, — tad winnam wajjadseja zuhkas gannist. Tee
zitti ganni no ta sahdšcha winnu eenihdeja. Kad
nu Weliks kahdu deenu ar zitteem sawas zuhkas
lauká gannija, peenahze weens mahzitajs kas zellu ne
sinnadams praštija, lai winnam zaur mešchu zellu
parahditu; bet tas laifs bija slihts, un tee zitti
ganni pehz sawa wezza eeradduma ar rupjibu atbil-
deja: Es ne eefschu! Tad nahze Weliks, dewe it mihs-
liqi labbu deenu un peefohlijahš par zeltarahditaju.
Kad nu mahzitais us zella no sehna gudras atbil-

deschanas dsirdeja, tas winnam lohti patikke, tad wedde to sehnu libdsi sawa mahja, un pehz ar wezaku wehleschanu to paturreja pee few' un derwe tam labbu skohlu. Weliks nu mahzijahs ar lusti un mudru prahtu, tikke drihs par to gudrako par wisseem muhkem, tomehr winsch ne leppojahs, ta ka gan dasch mehds darriht, kas no semmas fahrtas augsti pazehlees, bet palikke ar ween pasemmigs, laipnigs un pallausigs. Ar to winsch pee wisseem mihlestiba un gohda pee-auge un no weenas gohda-fahrtas us ohtru tappe pazelts, kamehr pehdigi par Biskapu un pehz par Kardinali tappe. Kad wezzais Bahwests Rohma mirre, tad tappe tas tai 24. April 1585 gadda par Bahwestu ezelts. Winsch nu peenehme to wahrdu*) Silstus tas peektats un fristigu pasauli ar leelu slawu walidijis. Tee semneeki kas no schi zittahrtiga zuhku ganna laimes dsirdeja, kassijahs ais ausim, bet mas prahta un sapraschanas iskassija — palikke tahdi paschi, kahdi bija.

Mahzees no schi stahsta ka pasemmiba, laipniba un mihlestiba derr wissur un irr tas pirmais paligs pee tam, stary zilwekem mihlich un patihkams palikt. Pasemmiba un laipniba ne irr schi, ka mehse tikkai zepuri nonemmam un pallannamees, bet ka mums irr pateesi tizziga, deewabihjiga un mihliga firds, kas ne irr lepna ne wahrdos ne darbos, ka fargamees no wissahm nepeeklahjigahm runnahm un iflatru brihdi gattawi effam us palihdsibu sawam tuwakam. Zuhse sehni, peeminneet arween scho zuhku gannu, kas beidscht par Bahwestu palizis. Un juhse wezzaki mahzeet jaunelus us tizzibu, pasemmibu, laipnibu un mihlestibu, un staigajeet winnu preekscha ar labbu fristigu preekschihmi. B—g.

*) Kad Bahwests nomirte, tad 70 no teem wissaugstakeem Kattoku basnizastungeem — Kardinalteem — Rohma, Batilanes pilli, tohy eeflehti un tur teem jayaleek til ligt, kamehr wissi weena prahta sagabjuschit un weena no teem Kardinalteem alzinajuschit par jauno Bahwestu, kas nu lai Teeewa weeta walda wissu Kattoku pasault. Kad par Bahwestu tohy swaidihts, tad antahj sawu libdschinnigu wahedu, un usneem zittu. Da nu schis Weliks arri usneemts to wahedu Sihuus tas peektats, un bijis lehti gudrs un telzams Bahwests. —

Tas Kungs Kristus wiss eefsch wissa.

Koloff. 3. 11.

1.

Kungs Kristus, Kungs Kristus, Kungs Kristus! Dewi luhdsam,

Un sawus greklus, Kungs, Dew weenam fuhdsam;
Tu ween tas ihstais Pestitais
Un Sawu lauschu schoblotais; —
Ta firds grihb Dewi flaweht,
Un Sawu gohdu teikt ne kaweht.
Alleluja! Alleluja!

2.

Tu nahzi, muhs schelohht, muhs pestiht no teem grekfeem,
Mums jaunu firdi doht zaur debbes-spehfeem; —
Tu grihb', ka firds mums jauna irr,
No Dew nekas muhs ne atschkir,
Lai mehse eefsch Dew effam,
Un Dewim, Dewim wissai few atneffam
Alleluja! Alleluja!

3.

Al, eeleij, Kungs Kristus, al, eeleij Sawu Garu
Gefsch firdi man, ka es Dew mihleht warru
Ar mihlib', kas no Dewim pluhst,
Zaur to man firds ka wafse isluht; —
Zaur Dew ween nahf tas glihtums,
Tas dwehples flaidrums, swehtums, spihdums.
Alleluja! Alleluja!

4.

Mehs, sarri pee Dewis, zaur Dewi, Jesu, sellam,
Un dschwibas-fules no Sawu pilnum' smellam; —
Kas ween eefsch dwehseles mums seet,
Tas, Kungs, us Dew ar dseefnahm eet!
Wiss eefsch mums irr no Dewis,
Mums pascheem naw tas masaks seeds no fewis.
Alleluja! Alleluja!

5.

Zau scheitan, jau scheitan, Kungs Kristus, Tu muhs sildi
Ar swehtu uggun', un to dwehfel' pildi
Ar ligsmibu, kas no Dew sell,
Un dwehfeldi us angfau zelt; —
Tur, eefsch debbes-faimes,
Kahda pilnib' angfau, swehtas laimes!
Alleluja! Alleluja! Grot.

B r i h w d r i k k e h t.

No jubymassas-gubernements angfau waldischanas pusses: Oberlebrer G. Blaeke. Zensur. Jelgawa, tai 12. Jubni 1856.

No. 147.